

Motion till riksdagen 2019/20:2167

av **Lars-Arne Staxäng (M)**

Sprid goda exempel för en bättre hemtjänst

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till högre kvalitet i hemtjänsten genom att goda exempel på välfungerande hemtjänstverksamheter sprids och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Även om synen blivit sämre eller att trapporna i huset börjat bli ett hinder för att ta sig in och ut vill en hel del äldre bo kvar hemma. Några har behov av enklare omsorg och hjälp med matinköp medan andra har mer omfattande omsorgsbehov och kanske egentligen borde ha en plats på ett särskilt boende. Detta försöker visserligen många kommuner avråda ifrån, inte sällan på grund av de höga kostnader som ett sådant boende medför. Allt fler äldre får därför sin omsorg i hemmet utförd av hemtjänsten, vare sig omsorgsbehoven verkligen kan tillgodoses till fullo eller inte av hemtjänsten.

Samtidigt vet vi att den demografiska utvecklingen med allt fler äldre i Sverige gör att vård- och omsorgsbehoven kommer att växa framöver. Det behövs fler platser på särskilda boenden. Men allt fler äldre människor kommer också att behöva stöd av hemtjänsten. På sina håll fungerar detta väldigt bra, men på andra håll gör det inte det. Tyvärr sker det att äldre människor blir bortglömda av hemtjänstpersonalen, att de dagligen möts av nya händer och ansikten från hemtjänsten och att de gång på gång måste upprepa vad de vill ha hjälp med, ibland med de mest intima saker.

Som äldre ska man inte känna otrygghet och obehag av att få stöd av hemtjänsten. Dessutom saknar delar av personalen grundläggande utbildning för att arbeta inom äldreomsorgen. På flera håll vädjar de äldre och deras anhöriga till kommunen att omsorgen inte är god nog, men de blir sällan lyssnade på. Att äldre människor blir offer för tigha arbetsscheman, förlegade arbetsstrukturer och lokalpolitikens sparbetning är oacceptabelt. Det är heller inte acceptabelt att hemtjänstens kvalitet varierar så mycket mellan landets kommuner.

Enligt Socialstyrelsens öppna jämförelser ligger andelen äldre med hemtjänst som uppger att de bemöts på ett bra sätt av personalen, känner förtroende för personal och upplever trygghet i genomsnitt på 36 procent. När det gäller inflytande och tillräckligt med tid i hemtjänsten spänner nöjdheten från 29 procent i någon kommun till 73 procent i andra kommuner. För att inte nämna personalkontinuiteten, det vill säga hur många personer från hemtjänsten som den äldre besöks av på två veckor, som varierar mellan 6 personer och 24 personer – beroende på kommun.

Men, för att inte lägga för mycket vikt vid det negativa bör det understrykas att det finns både kommunala och privata hemtjänstverksamheter som fungerar mycket väl. Det finns exempel där hemtjänsten har organiserats om i mindre geografiska team. Man har frågat och utgått ifrån vad de äldre anser vara viktigast; verksamheten utvecklas sen tillsammans av personal och äldre, och personalen sköter scheman och planering. Resultatet har i flera fall blivit låg personalkontinuitet, fler nöjda äldre och mindre sjukskrivningar hos personalen. Detta har dessutom genomförts till samma kostnad som tidigare.

Hemtjänst med god kvalitet behöver alltså inte kosta mer än idag. Men då krävs att fler hemtjänstverksamheter tar till sig av de goda exempel på organisation och dialog mellan personal och de äldre som finns. Hemtjänsten ska vara till för de äldre och utformas efter deras behov. Politiker, tjänstemän och personal måste förändra sitt synsätt på omsorgen och förändra de förlegade strukturer som förekommer på många håll i landet. Att bara stoppa in mer personal i organisationsmönster och strukturer som äldre idag känner sig otrygga med kommer inte leda till en bättre hemtjänst för varken äldre eller personalen.

Av detta följer att ett arbete med att samla in exempel på där hemtjänsten fungerar väl bör påbörjas centralt – exempelvis hos SKL – där man tittar på arbetssätt och organisation, vilka förändringar som genomförts och hur dialogen med de äldre fungerar, kostnader samt hur nöjdheten ser ut bland både äldre och personal. Detta bör sedan förmedlas ut runt om i landet – på så sätt kan hemtjänstverksamheter runt om i landet få inspiration till förändring och förbättring. Därför bör detta kvalitetsarbete omgående påbörjas för att samla in goda exempel på väl fungerande hemtjänstverksamheter för att sedan sprida dessa över hela landet.

Lars-Arne Staxäng (M)